

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS**Antopäivä**

10.2.2011

Taltionumero

319

Diaarinumero

2988/2/09

Asia Julkista hankintaa koskeva valitus**Valittaja** Hakija, Helsinki**Päätös, jota valitus koskee**

Markkinaoikeuden päätös 28.8.2009 nro 397/2009

Asian aikaisempi käsittely

Hankintayksikkö on pyytänyt 11.2.2008 päivätyllä tarjouspyynnöllä tarjouksia syvässäliöistä sopimuskaudelle 1.4.2008-31.3.2009. Hankinnasta on 11.2.2008 julkaistu avointa menettelyä koskeva kansallinen hankintailmoitus. *Hankintayksikkö* on saanut kolme tarjousta.

Hankintayksikön katu- ja puisto-osaston ylläpitotoimiston toimistopäällikkö on päätöksellään 28.3.2008 § 15 sulkenut hakijan tarjouksen tarjousvertailun ulkopuolelle ja päättänyt, että puitesopimus syvässäliöiden hankinnasta tehdään voittajan kanssa.

Hakija on tehnyt markkinaoikeudelle hakemuksen, jossa se on vaatinut, että markkinaoikeus kumoo *hankintayksikön katu- ja puisto-osaston ylläpitotoimiston toimistopäällikön* päätöksen 28.3.2008 § 15 ja velvoittaa *hankintayksikön* korjaamaan virheellisen menettelynsä. Toissijaisesti *hakija* on vaatinut, että *hankintayksikkö* määrätään maksamaan sille hyvitysmaksuna 30 000 euroa. Lisäksi *yhtiö* on vaatinut, että *hankintayksikkö* veloitetaan korvaamaan sen arvonlisäverolliset oikeudenkäyntikulut korkoineen.

Yhtiö on esittänyt perusteluina vaatimuksilleen muun ohella seuraavaa:

Hankintayksikkö on hylännyt tarjouksen sillä perusteella, että säkki ei pysy kiinnikkeiden avulla kiinni rungossa sekä sillä perusteella, ettei kiinnitys runkokaivoon vastaa teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa. Tarjouspyynnössä ei ole vaadittu säkin kiinnipysymistä rungossa erillisenä teknisenä vaatimukse-

na, jota voitaisiin arvioida laadullisena tai toiminnallisena tekijänä. Hakijan tarjoukseen on sisältynyt teollisesti valmistettu mittatarkka nostosäkki, jonka kiinnikkeet ovat vain varmistamassa säkin paikallaan pysymistä kannen sulkemisen aikana. Käytännössä säkin sisältämien jätteen paino pitää säkin kiinni rungossa. Säkin nostorenkkaan halkaisija on suurempi kuin säiliön sisähalkaisija, jolloin säkki ei voi pudota säiliön sisään.

Hankintayksikkö on hylännyt tarjouksen sillä perusteella, että tarjottujen astioiden yhdistelmäkannessa päältä syötettävä aukko on kiinnitetty suojakannella eikä kansi täytä sivusta syötettävän kansimallin vaatimuksia. Tarjouspyynnössä ei ole asetettu vaatimuksia kansien ulkomuodolle. Ulkonäkövaatimus ei ole laadullisen arvioinnin perusteena, vaan siitä päättää kaupunkineuvottelukunta vasta sen jälkeen, kun tarjoaja on valittu syväsäiliöiden toimittajaksi. Hakija on toimittanut tarjouspyynnön mukaiset mallikappaleet, joiden kansimallit ovat olleet tarjouspyynnön mukaiset.

Hankintayksikkö on hylännyt hakijan tarjouksen myös sillä perusteella, että säkin kiinnitys runkoon ei vastaa teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa. Hankintayksikkö ei ole perustellut, miltä osin ja mihin tarjouspyynnön kohtaan tai yleiseen teolliseen standardiin, määräykseen tai laatuvaatimukseen nähden hakijan tuotteiden laadun ei katsota vastaavan teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa. Hakija on joutunut mallikappaleissaan käyttämään osin komponentteja, jotka ovat olleet käytössä tuotteiden messu- ja testauskappaleissa, koska tarjousaika on ollut ainoastaan 15 päivää. Hakijan tuotteet valmistetaan tilausohjautuvasti. Tuotteiden toimitusaika on erityisesti komponenttien toimitusajoista johtuen kolmesta neljään viikkoa. Tarjousajan puitteissa ei ollut mahdollista hankkia mallikappaleiden valmistamiseen täysin uusia komponentteja. Hakijan tuotteet valmistetaan sertifioitun ISO 9001 laatu järjestelmän mukaisen laadunvalvonnan omaavassa tehtaassa ja niissä käytetään komponentteja, jotka on valmistettu vastaavasti ISO 9001 laatu järjestelmän mukaisesti alihankkijoiden tehtaissa. Hankintayksikkö ei voi perustella hakijan tarjouksen hylkäämistä sillä, että kaikilta osin tuotteiden mallikappaleissa käytetyt osat eivät ole olleet uusia.

Hankintayksikkö on antanut hakijan hakemuksen johdosta vastineen, jossa se on vaatinut, että markkinaoikeus hylkää yhtiön hakemuksen ja velvoittaa hakijan korvaamaan hankintayksikön arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikulut korkoi-

neen. Hankintayksikkö on lisäksi esittänyt muun ohella seuraavaa:

Jätesäkin pysyminen kiinni rungossa on ominaisuus, jonka tulee aina sisältyä roska-astiaan. Hakijan toimittamasta 500 -1 000 litran syväsäiliön mallikappaleesta ei ole voitu todeta, että säkki pysyisi kiinnikkeiden avulla kiinni rungossa. Säkin tulee pysyä paikoillaan myös silloin, kun säkki on tyhjä tai lähes tyhjä.

Tarjouspyynnössä ei ole asetettu vaatimuksia kansien ulkomuodolle eivätkä ulkonäölliset seikat ole olleet tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuuden arvioinnin ja hakijan tarjouksen hylkäämisen perusteena. Tarjoajan tarjouksen mukainen päältä lukittava kansi on yhdistelmäkansi, sillä käyttäjät voivat erehtyä luulemaan, että kannen voi avata, eivätkä huomaa sivulla olevaa aukkoa. Mallikappale ei ole vastannut tarjouspyynnön vaatimuksia, ja tarjous on tullut sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle.

Hakijan toimittama 500 -1 000 litran syväsäiliö ei ole mallikappaleen perusteella arvioituna valmis tuote. Kysymyksessä ei ole ollut tuotekehityspalveluita koskeva kilpailutus. Hakijan toimittama laatujärjestelmätodistus ei osoita, että sen mallikappale ja tarjottu tuote täyttäisivät tarjouspyynnön mukaiset tekniset vaatimukset.

Kyseessä olevassa EU-kynnysarvot alittavassa hankinnassa noudatettu tarjousaika on ollut kohtuullinen ja tarjoajille tasapuolinen.

Voittaja on antanut hakijan hakemuksen johdosta lausunnon, jossa se on vaatinut hakijan hakemuksen hylkäämistä sekä hakijan velvoittamista korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut korkoineen.

Hakija on antanut hankintayksikön vastineen ja voittajan lausunnon johdosta vastaselityksen.

Hankintayksikkö on antanut lisävastineen.

Markkinaoikeus on 25.4.2008 antamallaan väliaikaista kieltoa koskevalla päätöksellä siinä asetetun 20 000 euron sakon uhalla kieltänyt väliaikaisesti panemasta täytäntöön hankintayksikön katu- ja puisto-osaston ylläpitotoimiston toimistopäällikön päätöstä 28.3.2008 § 15, kunnes markkinaoikeus on ratkaissut asian tai asiassa toisin määrätään.

Korkein hallinto-oikeus on 11.8.2008 antamallaan päätöksellä taltio numero 1856 hylännyt hakijan markkinaoikeuden väliaikaista kieltoa koskevan päätöksen kumoamista koskevan valituksen.

Markkinaoikeuden ratkaisu

Markkinaoikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt hakijan hakemuksen ja velvoittanut yhtiön korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut 1 350 eurolla ja voittajan oikeudenkäyntikulut 800 eurolla, molemmat korkoineen. Markkinaoikeuden 25.4.2008 antamalla päätöksellä määrätty väliaikainen kiello on rauennut.

Markkinaoikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Hankinnan arvo ja sovellettavat säännökset

Markkinaoikeus toteaa, että hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön mukaan hankinnan kohteena ovat syväsäiliöt. Hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön mukaan tarjouksen valintaperusteena on halvin hinta. Tarjouspyynnön mukaan tarjouksen vertailuhinta muodostuu syväsäiliöiden kuutiohinnoista ja painoarvoista sekä vaihtosäkin ja vaihtokannen hinnoista. Asennuksen hinta ei ole mukana vertailuhinnassa. Ilmoituksensa mukaan hankintayksikkö suorittaa itse syväsäiliöiden asennuksen. Tarjouspyynnön kohdan 4.3 "toimitusehto" mukaan syväsäiliöiden toimitusehtona on "Vapaasti tilaajalla, tilaajan osoittamassa kohteessa purettuina".

Hankintayksikkö on vastineessaan ja lisävastineessaan ilmoittanut hankinnan arvonlisäverottomaksi kokonaisarvoksi, johon ei sisälly asennusta, noin 150 000 euroa. Ottaen huomioon edellä tarjouspyynnön sisällön ja hankintayksikön ilmoittaman osalta lausuttu markkinaoikeus katsoo, että asiassa esitetyn selvityksen mukaan hankinnan kohteena ei ole ollut syväsäiliöiden asennus. Näin ollen kysymyksessä olevan tavarahankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo ylittää hankintalain 15 §:n 1 kohdan mukaisen tavarahankintojen kansallisen kynnysarvon 15 000 euroa, mutta alittaa hankintalain 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisen tavarahankintojen EU-kynnysarvon 206 000 euroa.

Edellä esitetty huomioon ottaen kysymyksessä olevaan hankintaan tulevat sovellettaviksi hankintalain I ja IV osan säännösten lisäksi lain III osan kansallisia menettelyjä koskevat säännökset.

Hankintamenettely

Määräaika tarjousten jättämiselle

Hankintalain 68 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on ilmoitettava julkisesti muun ohella avoimella menettelyllä toteutettavasta hankinnasta. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitusten lähettämisessä käytettävistä viestintävälineistä, ilmoitusten sisällöstä, julkaisemisesta ja muista ilmoitusvelvollisuuteen liittyvistä seikoista.

Julkisista hankinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (hankinta-asetus) 4 §:n mukaan hankintayksikön on toimitettava julkaistavaksi hankintalain 68 §:n 1 momentissa tarkoitettu kansallinen hankintailmoitus Internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi muun ohella hankintalain 15 §:ssä säädetyn kansallisen kynnsarvon ylittävien tavarahankintojen osalta.

Kansallisen hankintailmoituksen sisällöstä on puolestaan säädetty hankinta-asetuksen 5 §:ssä. Hankinta-asetuksen 5 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan kansallisessa hankintailmoituksessa on oltava hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle.

Hankinnassa on edellä todetun mukaisesti kysymys EU-kynnsarvon alittavasta syväsäiliöitä koskevasta tarjouskilpailusta. Hankintayksikön avoimella menettelyllä toteuttamasta hankinnasta julkaisema kansallinen hankintailmoitus on ollut nähtävänä Internetosoitteessa www.hankintailmoitukset.fi 11.2.2008 kello 12.15 alkaen. Edellä mainitun hankintailmoituksen ja hankintaa koskeneen 11.2.2008 päivätyn tarjouspyynnön mukaan tarjoukset on tullut toimittaa hankintayksikölle viimeistään 27.2.2008 kello 12.00.

Tarjouspyynnön kohdassa 7 on tarjouksen antamiseen liittyen asetettu edellytykseksi myös se, että tarjoajan on kirjallisen tarjouksen antamisen lisäksi tullut tarjouksen yhteydessä toimittaa hankintayksikölle tarjoamistaan tuotteista mallikappaleet alle 1 000 litran ja 1 000–2 000 litran syväsäiliöistä. Mallikappaleiden on tarjouspyynnön mukaan tullut olla hankintayksiköllä 27.2.2008 kello 14 mennessä.

Hankintayksikkö on tarjousten avaamisen jälkeen todennut, että kaikkien tarjoajien tarjouksissa on ollut puutteita. Tämän vuoksi hankintayksikkö on 4.3.2008 varannut kaikille tarjouksensa jättäneille mahdollisuuden täydentää tarjouksiaan muun ohella mallikappaleiden osalta 19.3.2008 mennessä.

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ja ottaen vielä huomioon, että kysymys on ollut valmiita tuotteita koskevasta tarjouskilpailusta, markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö on kysymyksessä olevassa tapauksessa varannut tarjoajille tarjousten laatimista ja mallikappaleiden toimittamista varten hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullisen määrääjän.

Hankintapäätöksen perusteleminen

Hankintalain 73 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava.

Säännöksen esitöiden (HE 50/2006 vp s. 117) mukaan päätöksen tulee sisältää olennaiset tiedot tarjouskilpailun ratkaisemisesta sekä siihen vaikuttaneista keskeisistä seikoista, kuten voittaneen tarjoajan nimi, ehdokkaan, tarjoajan ja tarjouksen valintaperusteet ja niiden soveltamista.

Hakija on toimittanut hankintayksikölle tuotteiden laadun arvioimiseksi ja varmistamiseksi mallikappaleet kokoluokista alle 1 000 litraa ja 1 000–2 000 litraa. Hankintayksikön 28.3.2008 päivätyssä hankintapäätöksessä on todettu seuraavaa: "hakijan mallikappaleesta todetaan arvioinnissa muun muassa, että säkki ei pysy kiinnikkeiden avulla kiinni rungossa, säkin kiinnitys runkokaivoon ei vastaa teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa. Tarjoajan yhdistelmäkannassa päältä syötettävä aukko on kiinnitetty suojakannella, kansi ei täytä sivusta syötettävän kansimallin vaatimuksia."

Kuten hankintapäätöksestä käy ilmi, hakijan sulkeminen tarjouskilpailusta on perustunut siihen, että hakijan toimittamat mallikappaleet eivät ole olleet tarjouspyynnön mukaisia. Tämän vuoksi markkinaoikeus katsoo, että hankintapäätöksestä käy riittävällä tavalla ilmi, millä perusteella hakija on suljettu tarjouskilpailusta. Näin ollen hankintayksikkö on perustellut hankintapäätöksen hankintalain 73 §:n edellyttämällä tavalla.

Tarjousten tarjouspyynnön mukaisuus

Hakijan tarjous

Hakija on antanut tarjouksensa tarjouspyynnön mukaisissa syväsäiliöiden kokoluokissa 500–1 000 litraa, 1 000–2 000 litraa, 2 000–3 000 litraa ja 4 000–6 000 litraa.

Tarjouspyynnön mukaan syväsäiliöiden kansille on asetettu seuraavat vaatimukset: "2.1 Sivusta syötettävä malli, 500–1 000 litraa, 2.2. Sivusta syötettävä malli ja päältä syötettävä malli yli 1 000–2 000 litraa, 2.3 Sivusta syötettävä, päältä syötettävä ja niiden yhdistelmämalli yli 2 000– 3 000 litraa ja 4 000–6 000 litraa." Tarjouspyynnön kohdassa 6.2 täsmennetään kansille asetettuja vaatimuksia seuraavasti: "Esteetön, sivusta syötettävä kansimalli on pakollinen kaikissa kokoluokissa. Sadevesien valuminen kannen aukosta sisään tulee olla estynyt, ei kuitenkaan läpällä. – Päältä syötettävä kansimalli on pakollinen kokoluokissa yli 1 000– 6 000 litran syväsäiliöissä."

Tarjouspyynnön kohdan 7 mukaan tuotteiden laadun arvioimiseksi ja varmistamiseksi tarjoajien on tullut toimittaa mallikappaleet alumiiniprofiililla verhoillusta alle 1 000 litran ja kes-topuulla verhoillulla 1 000– 2 000 litran syväsäiliöistä, molemmat varustettuna esteettömällä kansimallilla.

Kuten edellä on jo todettu, hankintayksikkö on tarjouksissa oleiden puutteiden vuoksi tarjousajan päätyttyä varannut kaikille tarjouksen jättäneille mahdollisuuden täydentää tarjouksiinsa mallikappaleiden osalta. Hankintayksikkö on varannut hakijalle mahdollisuuden täydentää tarjoustaan muun ohella 1 000–2 000 litran syväsäiliön osalta, koska hankintayksikön mukaan mallikappaleessa on ollut yhdistelmäkansi. Hakija on tarjouksen täydennyksessä muun ohella todennut seuraavaa: "Normaalikannessa täyttö tapahtuu kannen päällä olevan luukun kautta. Esteetön kansimalli on avattu sivusta, jolloin siihen on leikattu auki aukko, josta roskat voi laittaa. Tällöin on kannen päällä oleva luukku kokonaan suljettu ja mahdollisen aukon suojakansi kiinnitetty niin, että sitä ei voi aukaista. Yhdistelmäkanne taas kaikki aukot ovat käytettävissä. Tämä on tarjouspyynnön mukaista."

Hakija on selvittänyt toimittaneensa tarjousajan puitteissa hankintayksikölle 1 000–2 000 litran syväsäiliöstä mallikappaleen, jossa on ollut sivusta syötettävän luukun lisäksi syväsäiliön päällä oleva kansi, joka on hakijan valmistusstandardin mukaan jätetty umpinaiseksi ja peitetty lukitulla koristekannella.

Hankintayksikkö on 4.3.2008 päivättyyn tarjouksen täsmennyspyyntöön liitettyssä asiakirjassa todennut, että 1 000–2 000 litran syväsäiliön mallikappale ei ole tarjouspyynnön mukainen, koska siinä on yhdistelmäkansi. Hankintayksikön 19.3.2008 päivätyssä muistiossa on todettu, että yli 1 000 litran säiliön osalta hakija on tarjonnut yhdistelmäkantta, jossa päältä syötettävä aukko on kiinnitetty suojakannella niin, että sitä ei voi aukaista. Muistiossa todetaan lisäksi, että "Tarjous ei täytä pyydettyä kansivaihtoehtoa; sivusta syötettävä ja päältä syötettävä".

Hankintayksikkö on hankintapäätöksessään todennut, että hakijan toimittama mallikappale ei ole ollut tarjouspyynnön mukainen, koska "tarjoajan yhdistelmäkantassa päältä syötettävä aukko on kiinnitetty suojakannella, kansi ei täytä sivusta syötettävän kansimallin vaatimuksia". Hankintayksikkö on vielä vastineessaan perustellut, että kannen lukitsemisesta huolimatta kysymyksessä on yhdistelmäkansi ja että hakijan tarjoama kansimalli on erehdyttävä, koska ihmiset usein yrittävät avata päällä olevaa kantta eivätkä huomaa sivulla olevaa aukkoa.

Tarjoaja kantaa osaltaan vastuun, että sen tarjous on tarjouspyynnön mukainen. Markkinaoikeus katsoo edellä esitetyillä perusteilla, että tarjouspyynnön mukaan kokoluokassa 1 000–2 000 litraa on tullut tarjota kahta erilaista syväsäiliötä, joista toisessa roskien syöttöaukko on kannen päällä ja toisessa kannen sivulla. Hankintayksikölle on tullut toimittaa mallikappale sellaisesta syväsäiliöstä, jossa syöttöaukko on sivulla.

Asiassa saadun selvityksen mukaan hakija on toimittanut hankintayksikölle mallikappaleen, jonka kannessa on kaksi syöttöaukkoa siten, että kannen yläosassa ollut syöttöaukko on suljettu paikalleen kiinnitetyllä rakenteella.

Markkinaoikeus katsoo, että tarjouspyynnön sisältö huomioiden hakijan toimittama mallikappale ei ole ollut tarjouspyynnön mukainen, koska siinä on ollut kaksi syöttöaukkoa, vaikkakin niistä toinen on suljettu edellä kuvatulla tavalla. Näin ollen hakijan yli 1 000–2 000 litran vetoisesta syväsäiliöstä toimittama mallikappale on ollut tarjouspyynnön vastainen roskien syöttöaukkojen sijainnin osalta. Asiaa arvioitaessa on otettu huomioon se, että hakija ei ole hankintayksikön tarjouksen täsmennyspyynnöstä huolimatta toimittanut tuotteiden laadun arvioimiseksi ja varmistamiseksi tarjouspyynnön mukaista mallikappaletta.

Edellä todettu huomioon ottaen markkinaoikeus katsoo, ettei hankintayksikkö ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se on sulkenut hakijan tarjouksen tarjouskilpailusta tarjouspyynnön vastaisena.

Koska hakijan tarjous on tullut sulkea tarjouskilpailusta tarjouspyynnön vastaisena jo edellä todetulla perusteella, asiassa ei ole tarpeen enemmälti lausua muista hakijan tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuutta koskevista väitteistä.

Voittajan tarjous

Hakija on esittänyt, että voittajan tarjous olisi tullut sulkea tarjouskilpailusta, koska yhtiön 500–1 000 litran kokoluokassa tarjoama 500 litran CityKita-syväsäiliö ei ole ollut tarjouspyynnön mukainen kannen, muodon ja verhoilun osalta.

Markkinaoikeus toteaa, että tarjouspyynnössä on edellytetty kokoluokan 500–1 000 litran syväsäiliöltä esteetöntä sivusta syötettävää mallia. Lisäksi tarjouspyynnössä on vaadittu, että sadevesien valuminen kannen aukosta tulee estää muuten kuin läpällä. Tarjouspyynnössä on edelleen täsmennetty esteettömyyttä toteamalla, että sivusta syötettävä kansimalli on pakollinen kaikissa kokoluokissa.

Tarjousasiakirjojen mukaan voittajan tarjoamassa CityKita-syväsäiliössä roska-aukot ovat säiliön molemmilla sivuilla välittömästi säiliön päällä olevan kaareutuvan kansirakenteen alla. Markkinaoikeus toteaa, että tarjouspyynnössä ei ole tarkemmin määritelty, millainen säiliöiden kansirakenteen tulisi olla suhteessa säiliön sivulle sijoitettuun roska-aukkoon. Voittajan tarjoamassa CityKita-syväsäiliössä on tarjouspyynnössä tarkoitetun mukaisesti luukulla suljettu roska-aukko astian sivulla, eikä aukkoa ole säiliön kannen päällä. Näin ollen markkinaoikeus katsoo, että voittajan syväsäiliö täyttää esteettömyyden vaatimukset ja yhtiön tarjous on tältä osin ollut tarjouspyynnön mukainen.

Tarjouspyynnön kohdan 6.2.2. mukaan tuotteen maanpäällisen osan on oltava sylinterimäinen siten, että ylä- ja alaosan halkaisijan erosta ei ole esteettistä haittaa hankintayksikön kaupunki-ilmeeseen. Voittajan tarjoama 500 litran CityKita-syväsäiliö on tarjousasiakirjojen mukaan poikkileikkaukseltaan ellipsi.

Hankintayksikön mukaan tarjouspyynnössä sylinterimäisyydellä on tarkoitettu syväsäiliön pystymäistä rakennetta eikä sen halkaisijan ole tarvinnut olla mitattavissa.

Markkinaoikeus toteaa, että hankintayksikkö on tarjouspyynnössä kuvannut syväsäiliön muodon viitteellisesti siten, että merkitystä on nimenomaan sillä, että säiliön ylä- ja alaosan halkaisijan erosta ei aiheudu esteettistä haittaa kaupunki-ilmeelle. Tarjouspyynnössä ei sen sijaan aseteta vaatimuksia säiliön poikkileikkauksen muodolle. Markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö on harkintavaltansa rajoissa voinut hyväksyä voittajan tarjoaman poikkileikkaukseltaan ellipsin CityKita-syväsäiliön tarjouspyynnön mukaisena.

Tarjouspyynnön kohdan 6.2.6 mukaan syväsäiliöiden verhousvaihtoehdot ovat maalattu alumiiniprofiili ja maalattu painekyllästetty kestopuu. Syväsäiliössä ei tarjouspyynnön mukaan saa olla näkyvissä kiiltäviä pantoja tai vastaavia osia. Lisäksi verhouksen osalta on edellytetty, että vaurioitunut verhous on voitava vaihtaa helposti.

Tarjousasiakirjoista käy ilmi, että voittaja on tarjonnut 500 litran CityKita-syväsäiliötä maalatulla alumiiniprofiililla ja maalatulla painekyllästetyllä kestopuulla. Syväsäiliötä koskevasta havainnekuvasta käy ilmi, että verhous on ainoastaan CityKita-syväsäiliön päätysivuilla. Markkinaoikeus toteaa, että tarjouspyynnössä ei ole tarkemmin yksilöity verhouksen kattavuutta. Tämän vuoksi voittajan tarjoama CityKita-syväsäiliö on ollut verhouksen osalta tarjouspyynnön mukainen.

Hakija on vielä esittänyt, että voittaja on antanut tarjouspyynnön vastaisesti vaihtoehtoisen tarjouksen. Tarjouspyynnön mukaan osatarjousten ja vaihtoehtoisten tarjousten antaminen ei ole ollut sallittua. Voittaja on antanut 500–1 000 litran kokoluokassa tarjouksen sekä 500 litran että 800 litran syväsäiliöistä. Tarjouspyynnössä ei ole asetettu tiettyjä tarkkoja edellytyksiä syväsäiliön kaikkien ominaisuuksien osalta. Näin ollen markkinaoikeus katsoo, että tarjouspyyntö on mahdollistanut, että tarjoaja voi antaa tarjouksensa kokoluokan sisällä useammasta erikokoisesta syväsäiliöstä ilman että kysymyksessä olisi vaihtoehtoinen tarjous. Tarjouksen ei siten ole katsottava olevan vaihtoehtoinen tarjous vaan rinnakkainen tarjous.

Tarjouspyynnön mukaan tarjoushinnat on tullut ilmoittaa kiinteinä arvonlisäverottomina yksikköhintoina, sekä lisäksi syväsäiliön kuutiohinta tarjouslomakkeen mukaisesti eriteltynä. Voittaja on ilmoittanut edellä mainitut tiedot tarjouslomakkeella eriteltynä. Tarjouspyynnössä ei sen sijaan ole edellytetty, että mahdollisen asennuspalvelun hinta tulisi ilmoittaa edellä mainitulla lomakkeella. Voittajan tarjous on tältäkin osin tarjouspyynnön mukainen.

Johtopäätös

Edellä mainittujen seikkojen perusteella markkinaoikeus katsoo, ettei hankintayksikkö ole menetellyt hankinnassaan hankintalain 76 §:ssä tarkoitetulla tavalla julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti. Hakijan hakemus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Asian näin päättyessä hakija saa pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Hankintayksikkö on antanut asiassa vastineen sekä lisävastineen. Voittaja on antanut asiassa lausunnon. Hankintayksikölle ja voittajalle on aiheutunut puhevallan käyttämisestä kuluja. Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos hankintayksikkö ja voittaja joutuisivat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Tämän vuoksi hakija velvoitetaan korvaamaan hankintayksikön ja voittajan oikeudenkäyntikulut.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Hakija on valituksessaan ensisijaisesti vaatinut, että korkein hallinto-oikeus kumooa markkinaoikeuden päätöksen ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä. Toissijaisesti yhtiö on vaatinut, että korkein hallinto-oikeus määrää hankintayksikön korvaamaan hakijalle hyvitysmaksuna 30 000 euroa. Hakija on lisäksi vaatinut, että hankintayksikkö velvoitetaan korvaamaan yhtiölle aiheutuneet arvonlisäverotomat oikeudenkäyntikulut sekä markkinaoikeuden että korkeimman hallinto-oikeuden osalta korkoineen.

Hakija on esittänyt perusteluina vaatimuksilleen muun ohella seuraavaa:

Mitä tulee mallikappaleiden tarjouspyynnön mukaisuuteen, tarjouspyynnössä määritellään yksiselitteisesti ne toiminnalliset ja muodolliset kriteerit, jotka tarjottavien tuotteiden tulee täyttää. Hakija toimitti tarjouspyynnössä edellytetyt mallikappaleet siten, että ne vastasivat täsmällisesti tarjouspyyntöä sekä mallikappaleille annettuja ulkomuodollisia vaatimuksia.

Hankintayksikön rakennuslautakunta (hankintayksikkö) pyysi tarjoajia täydentämään tarjouksiaan mallikappaleiden osalta 3.2.2008 päivätyllä kirjeellä, jossa hakijan mallikappaleille asetettiin vaatimukset. Alle 1 000 litran mallikappaleelle asetettiin vaatimus "Syväsäiliön tyhjennys nostokoukulla tai vastaavalla tavalla" sekä vaatimus "Säiliövaihtoehdot ovat 1. säkki, kovasäiliö 2. kovasäiliö, jonka pohjalla on erillinen säiliö valuille nesteille". 1 000 -2 000 litran mallikappaleelle asetettiin vaatimus "Esteetön kansimalli".

Hakijan toimittamat mallikappaleet olivat molemmat toimintaperiaatteeltaan samanlaiset jätesäiliöt, joissa runkokaivon sisällä on nosturilla tai vastaavalla tyhjennettävä nostosäkki. Erona on ainoastaan se, että pienemmän säiliön nostosäkki kiinnitetään nosturiin irrallisella nostoliinalla säiliön nostorenkasta. Nostosäkki on suunniteltu siten, että se voidaan esteettömästi tyhjentää käsin nostamalla, kuten hankintayksikkö toimii pienten säiliöiden tyhjennyksessä. Yli 1 000 litran säiliöissä nostosäkeissä on nosturia varten kiinteät nostolenkit.

Tarjouspyynnössä ei ole mitenkään määritelty, minkälaiset nostopisteet säkeissä tai säiliöissä tulee olla nostotyhjennystä varten. Tarjouspyynnön mukaan ainoa kriteeri on, että nosturia voidaan käyttää säiliöiden tyhjennyksessä. Hakija on ilmoittanut tarjouspyynnön vaatimalla lomakkeella asianmukaisessa kohdassa tyhjennystavan olevan kaikissa kokoluokissa "Nosturi" ja myös ilmoittanut hankintayksikölle kyseisen mallikappaleen olevan nosturilla tyhjennettävä. Alalla toimiville kyseinen ominaisuus näkyy mallikappaleesta itsestään selvyytensä. Jos hankintayksikkö olisi edellyttänyt kiinteitä nostokorvakkeita nostosäkkeihin, se olisi pitänyt olla määritelty tarjouspyynnössä.

Toinen vaatimus säiliövaihtoehdoista ei voinut liittyä hakijan toimittamaan mallikappaleeseen. Molemmat yhtiön mallikappaleet olivat samalla toimintaperiaatteella rakennettuja perustuen tarjouspyynnön kohtaan 6.2.7, jonka mukaan mallikappaleen säiliö on kovasäiliö (muovi) ja sen sisällä säkki. Mallikappale vastaa täysin tarjouspyyntöä. Hakijan toisen mallikappaleen kohdalla vastaavaa vaatimusta ei esitetty, vaikka se oli täsmälleen samanlainen kuin pienempi mallikappale.

Kokoluokassa 1 000 -2 000 litraa mallikappaleen vaatimuksena oli esitetty esteetön kansimalli. Tarjouspyynnön kohdassa 1.2 "Kansivaatimukset", on määritelty "Sivusta syötettävä ja päältä syötettävä malli yli 1 000-2 000 litran kokoluokkaan". Tarjouspyynnön kohdassa 6.2.5 "Kansivaatimukset" on todettu

"Esteetön, sivusta syötettävä kansimalli on pakollinen kaikissa kokoluokissa". Mallikappaleiden vaatimuksessa on kohdassa 7.2 puolestaan määritelty "Syväsäiliö esteetön kansimalli 1 000 -2 000 litraa". Hakija toimitti mallikappaleen, jossa oli sivusta syötettävä kansimalli. Tarjouspyyntö ei missään kohdassa määrittele, mitä esteettömällä tarkoitetaan, joten vaatimus esteettömästä kansimallista on kohtuuton ja tarjoajaa syrjivä, jos sitä käytetään hylkäämisen perusteena. Tarjouspyynnöstä tulee selvittää kaikki tekniset vaatimukset tai siinä tulee olla viittaus määräyksiin, standardeihin tai vastaaviin ohjeisiin, joihin vaatimukset perustuvat. Määritelmälle "esteetön" ei löydy standardeja tai muita määräyksiä eikä se ole alalla myöskään tunnettu.

Tarjouspyynnön kohdassa 6.2.5 esitetään kansivaatimukset sellaisessa muodossa, että niiden perusteella on ainoastaan määritelty pakollinen vaatimus kansille. Kansivaatimuksissa ei ole kielletty kansien sisältävän lisäksi muuta kuin mitä on pakollisesti määritelty. Samalla kuitenkin määrittely yksiselitteisesti ilmoittaa, että kansissa on oltava aukot. Hakija toimitti mallikappaleen, joka sen mukaan oli myös esteetön, vaikka kyseistä vaatimusta ei ole missään määritelty. Kansi oli myös malliltaan sellainen, että siitä olisi voinut tehdä tarjouspyynnön mukaisen päältä syötettävän kannen, mutta se oli jätetty mallisäiliön kannessa avaamatta, koska käsitys oli, että hankintayksikkö halusi mallin, jossa syöttöaukko sijaitisi kannen sivussa.

On virheellistä ja harhaanjohtavaa katsoa, että hakijan mallikappaleen kannessa olisi ollut toinen aukko kannen päällä. Aukkoa ei ole, kun kansi on umpinainen kaikista muista kohdin kuin missä on sivuun leikattu täyttöaukko. Koristeiden käyttäminen verhouselementteinä kannessa ei ollut kiellettyä, eikä hakijan käyttämää koristekantta voi tulkita aukoksi. Koristekansi ei myöskään peittänyt mitään aukkoa, koska sen alla oli ainoastaan paikka, johon voidaan avata roskien syöttöaukko.

Markkinaoikeuden päätös ei perustu tältä osin tarjouspyynnössä esitettyihin vaatimuksiin, vaan hankintayksikön subjektiiviseen selvitykseen.

Mitä taas tulee voittajan tarjoukseen, on markkinaoikeuden näkemys siitä, että voittajan syväsäiliö täyttää esteettömyyden vaatimukset ja että yhtiön tarjous on ollut kannen osalta tarjouspyynnön mukainen, on virheellinen ja epätasapuolinen. Markkinaoikeus katsoi hakijan tarjousta käsitellessään, että tarjouspyynnön kohdat 1.2.1 ja 6.2.5 määrittelevät tarkalleen,

millaiset kannet syväsäiliöissä tulee olla. Voittajan tarjousta tarkastellaan kuitenkin siten, että kansi ei ole mitenkään oleellinen eikä kannen rakenteen suhdetta säiliöön ole määritelty. Tarjouspyynnössä on tarkkaan määritelty vaatimus roskien syöttöaukkojen olevan syväsäiliön kannessa, sen päällä tai sivussa, eikä voittajan tarjoaman syväsäiliön kansi ole tarjouspyynnön mukainen, koska siinä ei ole minkäänlaisia roskien syöttöaukkoja.

Tarjouspyyntöasiakirjoissa ei ole esitetty vaihtoehtona luukulla suljettavalla roska-aukolla varustettua astiaa. Tarjouspyynnön kohdassa 6.2.5 on esitetty vaatimus siitä, että "sadevesien valuminen kannen aukosta tulee olla estynyt, ei kuitenkaan läpällä". Markkinaoikeuden tulkinta siitä, että voittajan syväsäiliö sisältää tarjouspyynnön mukaisesti luukulla suljetun roska-aukon, on vähintäänkin ristiriitainen, koska luukku rinnastettuna läppään on yksiselitteisesti kielletty tarjouspyynnössä. Näin ollen voittajan syväsäiliö on ollut tältä osin tarjouspyynnön vastainen.

Voittajan tarjous on ollut tarjouspyynnön vastainen myös siten, että sen tarjoaman tuotteen maanpäällinen osa ei ole ollut tarjouspyynnön vaatimusten mukaisesti sylinterimäinen vaan ellipsi. Markkinaoikeuden päätöksen perustelut, joiden mukaan hankintayksikkö on tarjouspyynnössä kuvannut syväsäiliön muodon viitteellisesti, on virheellinen. Tarjouspyynnön vaatimuksia ei voida käsitellä siten, että jotkut sen vaatimukset ovat vain viitteellisiä, mikäli tätä ei ole yksiselitteisesti tarjouspyynnössä mainittu. Myös markkinaoikeuden toteamus siitä, ettei tarjouspyynnössä ole asetettu säiliön poikkileikkauksen muodolle vaatimuksia, on virheellinen. Tarjouspyynnön kohdassa 6.2.2 käytetään yksiselitteisesti termiä sylinterimäinen ja vielä vahvistetaan sen matemaattista määrittelyä mitattavalla ominaisuudella "halkaisija". Markkinaoikeus jättää huomioimatta sen, että vain lieriömäisillä kappaleilla on halkaisija. Voittajan tarjoama syväsäiliö on muodoltaan ellipsi, jolloin siitä ei ole edes mahdollista mitata halkaisijaa, koska ellipsi sisältää mitattavana ominaisuutena vain pikku- ja isoakselin pituuden. Näin ollen säiliön muoto on tarjouspyynnön vastainen.

Markkinaoikeuden päätöksen perustelujen toteamus siitä, että tarjouspyynnössä ei ole tarkemmin yksilöity verhouksen kattavuutta, on yleisen käsityksen ja alan käytännön vastainen. Säiliöiden verhous, kuten kaikki termillä "verhous" annetut tekniset vaatimukset, tarkoittaa aina ja kaikissa tilanteissa verhouksen alla olevan rakenteen peittämistä kokonaan.

Mikäli verhoilu on alueellista, eikä peitä koko rakennetta, yleinen tekniikan käytäntö on kutsua vastaavaa vaatimusta koristeluksi ja käytettyä materiaalia koristelistaksi tai vastaavaksi. Voittajan tarjoama syväsäiliö ei ole verhoiltu, kuten tarjouspyynnön kohdassa 6.2.6 vaaditaan, vaan se sisältää sivuilla vain koristelistat. Voittajan tarjous on siten tarjouspyynnön vastainen ja sellaisena hylättävä.

Markkinaoikeuden päätöksen perusteluissa esitetty toteamus siitä, että voittajan tarjouksen ei ole katsottava olevan vaihtoehtoinen tarjous vaan rinnakkainen tarjous, on kestävä, koska tarjouspyynnön kohdassa 6.1 vaaditaan, ettei tarjous saa olla ehdollinen ja että tarjouksen on oltava muodoltaan ja sisällöltään tarjouspyynnön mukainen. Hankintayksikön laatima tarjouslomake on sellainen, ettei siihen ole mahdollista sisällyttää kuin yhden hinnan kuhunkin kokoluokan verhovaihtoehtoon. Muun tiedon lisääminen lomakkeelle muuttaa tarjouksen välittömästi ja yksiselitteisesti vaihtoehtoiseksi, eikä se ole enää tarjouspyynnön mukainen muodoltaan. Näin ollen voittajan tarjous on myös tältä osin tarjouspyynnön vastainen ja hylättävä.

Markkinaoikeus ei ole lausunut muista hakijan hakemuksessa esitetyistä hankintamenettelyn virheellisyyksistä.

Mitä tulee hankintalain mukaisiin seuraamuksiin, valitaan tarjouspyynnössä ilmoitetun valintakriteerin mukaan tarjouksista hinnaltaan halvin. Hakijan tarjous oli hintavertailun mukaan pisteytettynä halvin 422,8 pisteellä. Virheellisessä menettelyssä voittajaksi selvinneen tarjouksen mukainen hinta oli pisteytettynä vain 364,1. Hakijan tarjous on ollut hinnaltaan selvästi halvempi kuin virheellisessä menettelyssä voittajaksi valittu tarjous. Hakijan tarjous olisi yksiselitteisesti voittanut virheettömästi järjestetyn tarjouskilpailun.

Hankintayksikkö on antanut hakijan valituksen johdosta selityksen, jossa se on vaatinut, että korkein hallinto-oikeus hylkää kaikki yhtiön esittämät vaatimukset. Lisäksi hankintayksikkö on vaatinut, että hakija veloitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa 1 200 eurolla.

Hankintayksikkö on esittänyt perusteluina vaatimuksilleen muun ohella seuraavaa:

Hakija väittää, että se toimitti mallikappaleet syväsäiliöistä, jotka vastasivat tarjouspyyntöä sekä mallikappaleille annettuja

ulkomuodollisia vaatimuksia. Mallikappaleita on kuitenkin käytetty tuotteiden laadun arvioimiseen ja niiden on tullut näin ollen vastata tarjouspyynnössä asetettuja laatuvaatimuksia tulakseen otetuksi mukaan tarjousvertailuun. Hakijan toimittamat mallikappaleet eivät vastanneet asetettuja laatuvaatimuksia kaikilta vaadituilta osin.

Hakijan tarjoama syväsäiliö oli kovasäiliö ja sen sisällä säkki. Hakijan mukaan mallikappale vastaa täysin tarjouspyyntöä. Mallikappaleen arvioinnissa todettiin kuitenkin muun muassa, että hakijan mallikappaleessa säkki ei pysynyt kiinni säiliön rungossa. Tarjouspyynnössä ei ollut vaatimuksia säkin kiinnitystavasta, mutta koska kyseessä ovat syväsäiliöt, jotka on tarkoitettu sekajätteen keräykseen, on itsestään selvää, että käytön aikana vaihtosäkin on pysyttävä kiinni rungossa. Se, miten tarjoaja ratkaisee kiinnitystavan, on epäolennaista.

Tarjouspyynnön kohdassa 6.2 on todettu muun ohella, että esteetön, sivusta syötettävä kansimalli on pakollinen kaikissa kokoluokissa. Syväsäiliöistä pyydettiin tarjoukseen tuotekuvat ja mittapiirustukset kaikista tarjotuista tuotteista. Hakijan toimittamissa tuotekuvissa ja mittapiirustuksissa ei ole selvitystä esteettömästä sivusta syötettävästä kansimallista.

Tuotteiden laadun arvioimiseksi ja varmistamiseksi tarjoajan oli toimitettava mallikappaleet seuraavasti:

1. Syväsäiliö esteetön kansimalli alle 1 000 litraa, verhous alumiiniprofiili, väri RAL 9011.
2. Syväsäiliö esteetön kansimalli 1 000 -2 000 litraa, verhous kestopuu, väri RAL 6012.
3. Kampanjakyltti "pienet isot asiat" kiinnitettynä edellä mainittuihin syväsäiliöihin.

Hakijan arviointia varten toimittamissa syväsäiliöissä oli pyynnön vastaisesti yhdistelmäkansi. Mallikappale ei vastannut tarjouspyynnössä hankittavalle tuotteelle esitettyjä laatuvaatimuksia, vaan esteetön sivusta syötettävä kansimalli puuttui. Hakijan toimittamissa yhdistelmäkansimalleissa päältä syötettävä aukko oli suljettu paikalleen kiinnitetyllä rakenteella. Hakija ei toimittanut tarjouspyynnön mukaista mallikappaletta esteettömästä kansimallista 4.3.2008 päivätystä täsmennyspyynnöstä huolimatta.

Sana "esteetön" on yleisesti käytetty ja ymmärretty suomenkielinen yleissana, jonka sisältöä ei ole tarvetta määritellä tarjouspyynnössä sen enempää kuin minkään muunkaan yleissan merkitystä. Sana "esteetön" tarkoittaa ominaisuutta, jon-

ka johdosta ei ole estettä, etenemistä vaikeuttavaa tai sen kokonaan ehkäisevää. Hakijan yhdistelmäkansi täyttää tarjouspyynnössä yhdistelmäkannelle esitetyt vaatimukset, mutta tarjouspyynnön mukaista esteetöntä kansimallia ei hakija täsmennyspyynnöstä huolimatta esittänyt.

Lisäksi hakijan 17.3.2008 esittämässä kirjallisessa vastauksessa hakija vahvistaa, että sen päältä syötettävä kansimalli on avattu lisäksi sivusta, jolloin siihen on leikattu aukko, josta roskat voi laittaa. Edelleen hakija vahvistaa, että tällöin kannen päällä oleva luukku on kokonaan suljettu ja aukon suojakansi kiinnitetty niin, että sitä ei voi aukaista. Se, että päältä syötettävään kansimalliin avataan lisäksi sivusta aukko, ei tee päältä syötettävästä kansimallista tarjouspyynnön vaatimukset täyttävää sivusta syötettävää esteetöntä kansimallia, vaan kansi on silloin yhdistelmäkansi. Päältä syötettävän kansimallin luukun sulkemista kokonaan paikalleen kiinnitetyllä rakenteella ei voida pitää hakijan väittämänä koristeena tai verhouselementtinä. Roska-astian käyttäjä ei miellä astian päällä olevaa kantta koristeeksi vaan toimivaksi kanneksi ja saattaa siten yrittää avata sitä, eikä huomaa sivussa olevaa aukkoa.

Voittajan tarjoama 500 litran syväsäiliö täyttää kaikki tarjouspyynnön vaatimukset esteettömästä kansimallista. Yhtiön kansimallissa esteetön roska-aukko on molemmilla sivuilla ja syväsäiliön kansi on lukittava, kuten tarjouspyynnössä vaadittiin. Hakijan väitteet siitä, että tarjouspyynnössä on tarkkaan määritelty vaatimus roskien syöttöpaikan olevan syväsäiliön kannessa ja että voittajan syväsäiliön kansi ei ole tarjouspyynnön mukainen, koska siinä ei ole minkäänlaisia roskien syöttöaukkoja, eivät pidä paikkaansa. Tarjouspyynnössä on vaadittu esteetön, sivusta syötettävä kansimalli. Voittajan tarjoamassa syväsäiliössä roska-aukot ovat säiliön molemmilla sivuilla välittömästi kansirakenteen alla. Tarjouspyynnössä ei ole vaadittu, että syväsäiliössä pitäisi olla nimenomaan kansi, jossa on esteetön roska-aukko, vaan olennaista on, että syväsäiliössä on sivusta syötettävät esteettömät roska-aukot.

Tarjouspyynnön kohdassa 6.2 todetaan, että "tuotteen maanpäällisen osan on oltava sylinterimäinen siten, että ylä- ja alaosan halkaisijan erosta ei ole esteettistä haittaa hankintayksikön kaupunki-ilmeeseen". Hakija toteaa, että voittajan tarjoama syväsäiliö on ellipsi. Tarjouspyynnössä ei ole määritelty säiliön pohjan muotoa (pyöreä tai ellipsi), vaan ainoastaan syväsäiliön sylinterimäisyys säiliön maanpäällisen osan ylä- ja alaosan liittymäkohdan osalta. Tarjouspyynnön vaatimuksen

tarkoituksena on, ettei syväsäiliön ylä- ja alaosan halkaisijan eroosta ole esteettistä haittaa. Voittajan tarjoama syväsäiliö on siten tarjouspyynnön mukainen.

Hakijan väite siitä, että termi "verhous" tarkoittaa aina ja kaikissa tilanteissa verhouksen alla olevan rakenteen peittämistä kokonaan, ei pidä paikkaansa, vaan verhous voi olla osittainen. Tarjouspyynnössä ei ole vaadittu, että verhouksen tulisi peittää rakenne kokonaan, eikä mitenkään muutoinkaan yksilöity verhouksen kattavuutta. Verhous voi siten olla myös osittainen.

Hakijan väite siitä, että voittaja on antanut tarjouspyynnön vastaisesti vaihtoehtoisen tarjouksen, ei pidä paikkaansa. Voittaja on tarjonnut syväsäiliöiden kokoluokassa 500 -1 000 litraa kaksi rinnakkaista erikokoista (500 ja 800 litraa) tarjouspyynnön määritysten mukaista syväsäiliötä. Lisäksi hakija väittää, että rinnakkaiset tarjoukset tehdään aina erillisinä omina tarjouksina. Tarjouspyynnössä ei ole vaadittu rinnakkaisille tarjouksille erillistä tarjouslomaketta, vaan hinnat on pyydetty yksikköhintoina ja kuutiohintoina eriteltyinä tarjouslomakkeelle. Voittajan tarjoushinnat ovat tarjouslomakkeella pyynnön mukaan eriteltyinä.

Hakija on antanut hankintayksikön selityksen johdosta vastaselityksen, jossa se on muun ohella täsmentänyt korvattaviksi vaadittujen oikeudenkäyntikulujen määräksi markkinaoikeuden osalta 2 600 euroa ja korkeimman hallinto-oikeuden osalta 1 600 euroa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus hylkää valituksen. Markkinaoikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.
2. Hakijan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset hylätään.

Hakija määrätään korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa kohtuulliseksi katsottulla 900 eurolla.

Perustelut

1. Pääasia

Hakijan tarjouksen poissulkeminen ja yhtiön mallikappaleiden tarjouspyynnön mukaisuus

Esillä olevassa asiassa on ensinnäkin kyse siitä, onko hankintayksikkö voinut jättää hakijan tarjouksen tarjousvertailun ulkopuolelle niillä hankintayksikön päätöksestä 28.3.2008 § 15 ilmenevillä perusteilla, että hankintayksikön suorittaman yhtiön toimittamiin mallikappaleisiin kohdistuneen arvioinnin perusteella

1. Hakijan toimittama säkki ei pysynyt kiinnikkeiden avulla kiinni rungossa;
2. säkin kiinnitys runkokaivoon ei vastannut teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa ja
3. kansi ei täyttänyt sivusta syötettävän kansimallin vaatimuksia.

Julkisista hankinnoista annetun lain (347/2007) 2 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet, kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Tarjousvertailussa tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu voi toteutua ainoastaan, jos tarjoukset ovat keskenään yhteismitallisia ja vertailukelpoisia. Hankintayksikkö on velvollinen hylkäämään tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen silloin, kun tarjouksen puutteellisuus tai tarjouspyynnön vastaisuus vaarantaa tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun tarjousvertailussa.

Tarjouspyynnössä hankinnan kohteena olleiden syväsäiliöiden kansille on asetettu seuraavat vaatimukset:

- "2.1. Sivusta syötettävä malli, 500 -1000 litraa
- 2.2. Sivusta syötettävä malli ja päältä syötettävä malli yli 1 000 -2 000 litraa
- 2.3. Sivusta syötettävä, päältä syötettävä ja niiden yhdistelmämalli yli 2 000 -3 000 litraa ja 4 000 -6 000 litraa"

Tarjouspyynnön kohdassa 6.2.5 on täsmennetty kansille asetettuja vaatimuksia seuraavasti:

"Esteetön, sivusta syötettävä kansimalli on pakollinen kaikissa kokoluokissa. Sadevesien valuminen kannen aukosta sisään tulee olla estynyt, ei kuitenkaan läpällä.
Päältä syötettävä kansimalli on pakollinen kokoluokissa yli 1 000 - 6 000 litran syväsäiliöissä.

Esteetön / päältä syötettävä yhdistelmäkansimalli on pakollinen yli 2 000 - 6 000 litran syväsäiliöissä.

Kannen lukitus ja helppous sekä varmuus. Vaurioitunut kansi pitää olla vaihdettavissa helposti. Kannenvaihdon helppous."

Tarjouspyynnön kohdan 7 mukaan tuotteiden laadun arvioimiseksi ja varmistamiseksi tarjoajien on tullut toimittaa mallikappaleet alumiiniprofiililla verhoillusta alle 1 000 litran ja kes-topuulla verhoillusta 1 000 - 2 000 litran syväsäiliöstä, molemmat varustettuna esteettömällä kansimallilla.

Hankintayksikkö on tarjouksissa olleiden puutteiden vuoksi tarjousajan päätyttyä varannut kaikille tarjouksen jättäneille mahdollisuuden täydentää tarjouksiaan mallikappaleiden osalta. Hankintayksikkö on varannut hakijalle mahdollisuuden täydentää tarjoustaan muun ohella 1 000 - 2 000 litran syväsäiliön osalta, koska hankintayksikön mukaan mallikappaleessa on ollut yhdistelmäkansi. Hakija on tarjouksen täydennyksessään muun ohella todennut seuraavaa: "Normaalikannessa täyttö tapahtuu kannen päällä olevan luukun kautta. Esteetön kansi-malli on avattu sivusta, jolloin siihen on leikattu auki aukko, josta roskat voi laittaa. Tällöin on kannen päällä oleva luukku kokonaan suljettu ja mahdollisen aukon suojakansi kiinnitetty niin, että sitä ei voi aukaista. Yhdistelmäkannessa taas kaikki aukot ovat käytettävissä. Tämä on tarjouspyynnön mukaista."

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että asiassa saadun selvityksen perusteella hakijan hankintayksikölle toimittamassa 1 000 - 2 000 litran syväsäiliön mallikappaleessa roskaa on voitu tosiasiasyöttää ainoastaan kannen sivusta. Näin ollen hakijan toimittama mallikappale ei ole tältä osin ollut tarjouspyynnön vastainen, eikä yhtiön tarjousta olisi saanut tällä perusteella hylätä.

Kun otetaan huomioon, että markkinaoikeus on päätenyt kysymyksen osalta eri lopputulokseen ja muun ohella tähän vedoten hylännyt hakijan hakemuksen ja jättänyt lausumatta muilta osin niistä perusteista, joilla yhtiön tarjous on jätetty tarjousvertailun ulkopuolelle, markkinaoikeuden päätös olisi kumottava ja asia palautettava markkinaoikeudelle uudelleen käsiteltäväksi. Viivästyksen välttämiseksi korkein hallinto-oikeus ottaa asian välittömästi ratkaistavakseen muiden hylkäämisperusteiden osalta.

Hankintayksikkö on hylännyt hakijan tarjouksen myös sillä perusteella, ettei yhtiön toimittaman mallikappaleessa säkin kiinnitys runkokaivoon vastaa teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa.

Tarjouspyynnön kohdassa 6.2. on edellytetty, että syväsäiliön on oltava helposti tyhjennettävissä nostokoukkujärjestelmällä tai vastaavalla tavalla ja että syväsäiliöt on voitava tyhjentää kahdeksan metrin päästä. Mainitussa kohdassa todetaan edelleen, että säiliövaihtoehdot ovat "1. säkki, koväsäiliö" ja "2. koväsäiliö, jonka pohjalla on erillinen säiliö valuville nesteille". Tarjouspyynnössä ei ole esitetty muita vaatimuksia säkin kiinnitykselle.

Hankintayksikkö on pyytänyt tarjoajilta jäteastioista mallikappaleita, joiden toimivuutta ja tarjouspyynnön mukaisuutta hankintayksikkö on arvioinut niitä havainnoimalla ja koekäyttämällä. Kun otetaan huomioon tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset, hakijan toimittama mallikappale ei ole ollut tarjouspyynnön vastainen sillä hankintayksikön päätöksessään esittämällään perusteella, että yhtiön mallikappaleessa säkin kiinnitys runkoon ei vastaa teollisesti valmistettujen tuotteiden tasoa. Hankintayksikkö ei ole siten voinut tällä perusteella hylätä yhtiön tarjousta.

Valittaja on katsonut, että hankintayksikkö on virheellisesti hylännyt hakijan tarjouksen edelleen sillä perusteella, että sen toimittaman arvioinnin perusteella säkki ei pysy kiinnikkeiden avulla rungossa. Valittaja on esittänyt, että yhtiön mallikappale ja tarjous eivät ole olleet tältä osin tarjouspyynnön vastaisia.

Hankintayksikkö on esittänyt asiassa, että hakijan 500 -1 000 litran syväsäiliön mallikappaleen arvioinnissa todettiin muun ohella, että säkki ei pysynyt kiinnikkeiden avulla kiinni säiliön rungossa. Valittaja ei ole esittänyt asiassa sellaisia seikkoja, joiden nojalla edellä mainitusta päätöksestä ilmenevää hankintayksikön yksiselitteisesti esittämää havaintoa kiinni pysymisestä ei tulisi pitää uskottavana.

Vaikka tarjouspyynnössä ei ole asetettu nimenomaista vaatimusta siitä, että säkin olisi pysyttävä kiinni syväsäiliön rungossa, on säkin pysyminen kiinni syväsäiliössä kiinnikkeiden avulla olennainen edellytys syväsäiliöiden toimivuudelle, eikä mallikappale, jossa säkki ei tosiasiallisesti pysy kiinni, vastaa tarjouspyynnön kohdan 6.2.1 kohdassa mainittua hankinnan kohteena olleiden syväsäiliöiden tarkoitusta kerätä sekajätteitä.

Näin ollen korkein hallinto-oikeus katsoo, että hakijan toimittama 500 - 1 000 litran syväsäiliön mallikappale on ollut tarjouspyynnön vastainen siten, että kun otetaan huomioon hankintayksikön harkintavalta arvioida koekäyttämällä mallikappale

leiden tarjouspyynnön mukaisuus, on yhtiön tarjous tullut hylättyä. Hankintayksikkö ei ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se on hylännyt hakijan tarjouksen tällä perusteella.

Voittajan mallikappaleen tarjouspyynnön mukaisuus ja johtopäätös

Markkinaoikeuden päätöksessä esitetyillä perusteluilla korkein hallinto-oikeus katsoo, että voittajan tarjous ja mallikappale ovat olleet tarjouspyynnön mukaisia ja että hankintayksikkö ei ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se ei ole hylännyt voittajan tarjousta.

Kun muutoin otetaan huomioon edellä ilmenevät markkinaoikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, markkinaoikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita.

2. Oikeudenkäyntikulut

Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, hakijalle ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista markkinaoikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos hankintayksikkö joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon julkisista hankinnoista annetun lain 89 §:n 2 momentti (321/2010), hakija on hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin nojalla määrättävä korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pirkko Ignatius

Irma Telivuo

Matti Pellonpää

Alice Guimaraes-Purokoski
(t)

Riitta-Maija Jouttimäki

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Markus Ukkola

Jakelu

Päätös	Hakija, oikeudenkäyntimaksu 223 euroa
Jäljennös	Hankintayksikkö Markkinaoikeus Työ- ja elinkeinoministeriö
Asiakirjat	Korkein hallinto-oikeus